

Meer wins uit Nguni's in voerkrale

Die Nguni is veral bekend in Suid-Afrika vir sy lae produksiekoste en die vermoë om 'n goeie karkas van die veld af te lewer.

Die winsgewendheid daarvan om Nguni-speenkalwers in voerkrale af te rond, is in die Douglas-beesvoerkraal ondersoek. Nog sulke ondersoeke in ander voerkrale word beoog.

versnel. Na gelang van die vraag kan diere wat die aanvaarbare vlak van karkasvet bereik,

afgerond en geslag word. Die prys wat vir voerkraalbeeste betaal word, het 'n groot invloed op die winsgewendheid van 'n voerkraalonderneming, veral as die voermarge klein is: lewende gewigstoename x (verkoopprys/kg - koste/kg gewigstoename).

Voerkrale soek na positiewe voermarges, wat bereik kan word met 'n hoë gewigstoename en 'n laer voerkoste. Die voerkraalrantsoen moet aangepas word vir die tipe dier en dit moet die kostedoeltreffendste rantsoen beskikbaar wees. As 'n dier vroeg volwasse word, sal dit vet op 'n vroeë ouderdom neer lê en dan kan die dier teen 'n laer lewende gewig gereed wees as tipes wat laat volwassenheid bereik.

TABEL 1: DIE EERSTE VOERKRAALRESULTATE VIR NGUNI-KALWERS IN DIE DOUGLAS-BEESVOERKRAAL

	GROEP 1	GROEP 2
Aantal diere in die groep	8	10
Dae in voerkraal	68	67
Begingewig (kg)	304	287
Eindgewig (kg)	408	398
Gemiddelde daaglikse toename (kg)	1,52	1,66

TABEL 2: WINS/VERLIES-ONTLEDING VIR NGUNI-KALWERS IN DIE DOUGLAS-BEESVOERKRAAL

	GROEP 1	GROEP 2
Karkasgewig (kg)	226	220
Uitslagpersentasie	55,53	55,35
Aankoopprys (R/kg)	12,00	12,00
Totale aankoopprys (R)	3 648,00	3 444,00
Verkoopprys (R/kg)	26,80	25,80
Totale verkoopprys (R)	6 056,80	5 676,00
Bruto marge (R)	2 409,00	2 232,00
Voer- en vervoerkoste (R)	1 318,00	1 299,50
Bruto wins (R)	1 091,00	932,50
Netto inkomste (R/kg)	15,59	15,25

WAT SÊ DIÉ DATA

Dit is duidelik uit die eerste data dat Nguni-kalwers wel winsgewend in 'n voerkraal gevoer kan word. Neem in ag dat dit voorlopige uitslae is. Namate meer voerkraaldata beskikbaar raak, kan akkurate gevolgtrekkings gemaak word wanneer hierdie resultate met ander rasse se voerkraalresultate vergelyk word.

Die volgende tipe Nguni-kalwers kan aan voerkrale voorsien word:

- Kalwers met 'n hoë groeipotensiaal.
- Gesonde kalwers met 'n hoë weerstand teen siektes.
- Kalwers met 'n goeie voeromsettingsverhouding.
- Die regte tipe dier kan teen die regte prys en op die regte tyd aan die voerkrale verkoop word.
- Die vraag na vleis moet ook geïdentifiseer word ten opsigte van verbruikersvoorkeure.

BESTUUR REG

In die voerkrale word voorkeur gegee aan die medium- en laatryp diere, terwyl gediskrimineer word teen die vroegryp diere wat nie aan sekere vereistes voldoen nie. Die Nguni val in die kategorie vir vroegryp diere, wat meer geskik is vir bemerking regstreeks van die veld af.

Dit is nie altyd moontlik nie, want nie alle boere het genoeg veld en die regte infrastruktuur nie. Die Nguni is 'n klein- tot medium-raam dier en telers moet daarteen waak om die Nguni te verander in 'n voerkraal-tipe dier met 'n groter raam. Van die goeie eienskappe van die Nguni sal in die proses ingeboet word.

Die Nguni is die ideale moederlyn vir ekonomiese vleisproduksie en kruisteling. Vanweë die kleiner raam en gewig kan meer diere per hektaar aangehou word. Kalwers met 'n kleiner raam is geneig om vinnig vet te word, wat dit moeilik maak om 'n kleiner karkas winsgewend te voer. Dit kan egter voordelig wees waar daar 'n behoefte aan 'n kleiner snit of karkas is. In die voerkraal kan dit gebeur dat ligter kalwers langer gevoer moet word, wat die koste verhoog en druk plaas op die winsgewendheid.

Uit die voorlopige inligting blyk dit dat daar

wel 'n groot aantal Nguni's is wat geensins hoef terug te staan vir enige ander beesras nie.

Yolanda Venter is kantoorbestuurder van die Nguni-telersgenootskap. **LBW**

Die sukses van voerkrale is afhanklik van die ekonomiese afsetting van maer vleis oor 'n verlengde voertydperk, op 'n hoë finale karkasgewig, lae vetdekking en 'n goeie bouvorm wanneer die dier geslag word. Voerkrale koop speenkalwers en verdeel hulle in vroeg-, medium- of laatryp rasse. Party beesrasse is meer geskik vir die voerkraalproses, terwyl ander rasse meer geskik is vir bemerking regstreeks van die weiveld.

Tans diskrimineer voerkrale teen die Nguni. Hulle betaal tot R2/kg lewende gewig minder vergeleke met ander rasse. 'n Ondersoek na die redes vir dié diskriminasie is gedoen en maatreëls is ingestel om 'n beter prys te verseker.

GEVALLESTUDIE

Weens die benadeling van R2/kg vir Nguni-kalwers het boere besluit om self kalwers in die Douglas-beesvoerkraal af te rond. Boere verkoop nie hul kalwers aan die voerkraal nie, maar betaal self die voer- en bestuurskoste, oftewel die sogenoemde hoteltarief. Afgeronde kalwers word dan by die slagpale geslag. Die voerkraal stel die boer in staat om waarde toe te voeg tot die produk.

Die eerste studie is gedoen om die groeiparameters vir Nguni-beeste in die voerkraal te bepaal. Die reaksie van die Suid-Afrikaanse Voerkraalvereniging op navrae oor die laer prys vir Nguni-kalwers is ook in ag geneem.

By geboorte het 'n kalfkarkas baie min vet. Namate die dier gewig aansit en volwasse word, word 'n stadium bereik waar vetneerlegging